

kütle, plebs, plebis, *f*; multitūdō, inis, *f*.

kütük (= bağ kütüğü), vītis, is, *f*.

lağım açarak yıkmak, (mūrōs) subruō, ere, ru; rutum; cuniculum faciō, ere.

Lâtince, Latīnē, *adv*.

lâyık, dignus, a, um, *abl*.

— değil, indignus, a, um, *abl*.

— olmak, liyakat kazanmak, mereō, ēre; dignus esse.

— olduğu veçhile, meritō.

lâzımdır, l. umumiyetle *Gerundiv* ile çevrilir.

2. Bazan *gen*. ile: boni civis est facere, iyi bir vatandaşın yapması lâzımdır.

3. dēbeō, ēre; oportet; opus est; egeō, ēre, *abl*.

Bana köle lâzım değildir, servō (*abl*.) nihil opus est mihi *veya* nōn egeō servō (*abl*.).

lejyon (en yüksek mevcudu: 6000), leg'ō, ōnis, *f*.

lejyon efradı, lejyoner, legiōnārius miles.

leke (mânevi), dēdecus, ōris, *n*.; ignō nina, ae. *f*.

— teşkil etmek, dēdecōrī esse.

lekelemek, (mânevi) dēdecōrī esse; (maddi): tingū, ere, tīnxi, tīnctum.

-lerce (mes. günlerce), aliquot; complūrēs

liman, portus, ūs, *m*.

limanı tutmak, portum capiō, ere.

lûtuf, benignitās, ātis, *f*; hūmānitās, ātis, *f*; benevolentia, ae, *f*; beneficium, ī, *n*.

lûtfen gel gelirmisin, fac veniās.

lûtufkâr, benignus, a, um

mâbet, templum, ī, *n*.; aedes, is *f*. (yalnız *sing*.)

mağara, spēlunca, ae. *f*.

mağlûbiyet, clādēs, is, *f*; incommodum, ī, *n*.

mağlûbiyete uğramak, clādem accipiō, ere, cēpī, ceptum.

mağlûbiyete uğratmak, clādem īferō, ferre.

tam, kati bir mağlûbiyete uğratmak, pīölligō, l.

mağlûp bir vaziyette harbetmek, fortunā inclīnātā pugnō, l.

mağlûp edilmez, indomitus; invictus, a, um.

mağlûp etmek, superō, l; vincō, ere, vīci, victum.

mağrur, superbus, a, um.

mahal, locus, ī, *m*.

maharet, sollertia, ae, *f*.

(tecrübe ile kazanılan—), perītia, ae, *f*; ars, tis, *f*.

mahir, mahareti olan (bir şeyde—), peritus, a, um.
mahkemeye verilmek, muhakeme edilmek, reus sum.
mahkemeye vermek, reum faciō; nōmen dēferō, ferre, tuli, lātum.
mahkūm etmek, condemnō; damnō, 1.
 (idama, ölüme—) capitis damnō, 1.
mahrum, nūdātus; vacuus, a, um.
 — etmek, bırakmak, privō, 1.
 — olmak, careō, ēre, *abl.*
mahsuldar, fertilis, e.
mahtum, filius, ī, m.
mahvını mucip olmak, mahvetmek, mahvını intaç etmek, exitiō esse.
mahvolmak, pereō, īre, ī, itum; Mahvolduk, actum est dē nōbīs.
mahzun, maestus, a, um; tristis, e.
maiyet, comitēs, m. pl.
makam (resmī—) magistrātus, ūs, m.
 — işaretleri. alāmetleri, insignia, ium, n. pl.
maksadı.. idi, id ēgit ut.
maksadında olmak, in animō habeō, ēre.
maksadiyle, eō cōnsiliō ut.
maksatla (bu—), ad hoc.
makul, sapiēns, entis.

mal mülk, bona, ōrum, n. pl.
mal olmak, stāre (şahıs: *dat.* neye mal oldu: *abl*)
malik olmak, habeō, ēre; est mihi; fruor, ī, fructus (fructus) sum, *abl.*
 (çok miktarda—), abundō, 1., mes. dīvītīs abundat.
mallar, bona. ōrum, n. pl.
malûl, infirmus; invalidus, a, um,
malûmatı olmak, sciō, īre, īvī (i), itum.
malûmatı olmıyan., inscius; imperitus, a, um, *gen.*
malûmdur (herkesçe—), cōnsultat.
mamafih, verō; tamen; autem (Cümlenin birinci veya ikinci kelimesinden sonra gelir: Mamafih, onun avdetinden sonra., Postea vērō quam rediit..).
mânaya gelmek, mâna ifade etmek, significō, 1.
mâni olmak, menetmek, impediō, īre, *acc*; cohibeō, ēre; obstō, ūre, *dat.*; prohibeō, ēre (daha ziyade *inf.* ile); Onun gelmesine mâni olurum, impediō eum quōminus veniat.
mânia, difficultās, ātis, f.; impedimentum, ī, n.
 — teşkil etmek, impedimentō esse.
manzara, spectāculum, ī, n.

mâruf, praeclārus, a, um; nōtus, a, um.
 marufur, cōnstat.
maruz, obnoxius, a, um, *dat.*
 — bırakmak, obiiciō, ēre.; afficiō, ēre.
 — kalmak, accipiō, ēre; patior, ī, passus (felâket v.s. ye)
masum, insōns, tis; innocēns, tis.
matem, luctus, ūs, m.
mazur göstermek, excūsō, 1.
mecbur, bunu yapmağa mecbur idim, (kaldım), necesse erat mihi facere.
 — etmek *veya* bırakmak, cōğō, ēre, cōğī, cōactum.
meclis, concilium, ī, n.
medih, laus, laudis, f.
mektup, litterae, f. pl.; epistula, ae, f.
 — vermek (gönderilene), reddō litterās, *dat.*
 — göndermek, litterās ad eum dare.
memleket (= vatan), patria, ae, f.
 (= mintaka), regiō, ōnis, f.
 finēs, ium, m. pl.
 (= toprak), finēs, ium, m. pl.; terra, ae, f.
memnun, contentus, a, um.
 — olmak, gaudeō, ēre, gāvīsus sum.
memnuniyetle, libenter;
 — *adi.* laetus kullanılmalıdır: Hattâ memnuniyetle

(seve seve) yapacak, vel laetus faciet.
memuriyet, magistrātus, ūs, m.
menba, menşe, orīgō, inis, f.
menetmek, mâni olmak, impediō, īre; vetō, ūre, uī, itum. Bak, mâni olmak.
menfa, exsilium, ī, n.
menfaat, commodum, ī, n.
 menfaatına uygun olmak (gelmek), menfaati iktizasından olmak, ex ūsū est; ūsū est, *dat.*
 menfaatına hizmet etmek, menfaatını korumak, cōnsulō, ēre, suluī, sultum. *dat.*
menfi, nefyedilen kimse, exsululis, m. f.
menfur olmak, odiō esse;
 O benim nazarımda menfurdur, odiō est mihi.
menşe, orīgō, inis, f.
menzili dışında (silâhın-), extrā tēlī iactum, coniectum.
menzili içinde (silâhın-), intrā tēlī iactum, coniectum.
meraklı, bir şeye çok merak eden, cupidus, a, um, *gen.*
merdiven, scala, ae, f.
merhamet, misericordia, ae, f.
merhametsiz, saevus, a, um; crūdēlis, e.
merhametsizlik, saevitia, ae, f.; crūdēlitās, ātis, f.
merkez (= başşehir), caput, itis, n.

ordunun merkezi, media acies.
Gallia'nın merkezi, Gallia media *veya* interior pars Galliae; merkezden yarma yapmak, yarıp geçmek, per mediōs hostēs perrumpō, ere, rūpī, ruptum.
mertlik, virtūs, ūtis, *f.*; fortitūdō, inis, *f.*
mesafe, (yürüyüşle) bir günlük mesafedeyim, absum iter ūnūs diēi; (iki günlük—), bidui iter;
on beş mil mesafede, ū mili-bus passuum quīdecim.
mesrur olmak, gaudeō, ěre, gāvīsus sum
mesul (bir şeyden—), auctor, ōris, *m.*
— e karşı mesul olmak (=hesap vermesi icabetmek) ratiōnem reddō, ere.
mesut, fēlix, īcis; beātus, a, um.
meşakkat, labor. ōris, *m.*
meşgul olmak (ile—), studeō, ěre, *dat.* ^{Fungor, Fungi, Functus (+ abt)}
meşhur, praeclārus, a, um; nōbilis, e.
— Ellatun, Platō ille meşum, lūnestus, a, um.
metanet, cōnsiantia, ae, *f.*
methal, ūs, ōris, *m.*; ostium, ī, *n.*; aditus, ūs, *m.*
methetmek, laudō, ī.

mevcut olmayan (bulunmayan), absens, entis.
mevki, locus, ī, *m.*; *pl.* loca, *n.* (makam), honor, ōris, *m.*
mevsim, tempus, oris, *n.*
mevzi almak, cōnsidō, ere, sedī, sc̄ssum.
mevziini terketmek, locō discēdō, ere, cēssī, cēssum.
mevzu, rēs, ei, *f.*
— harici konuşmak, praeter rem loquī.
meydan muharebesi, iustum proelium, ī, *n.*; aciēs, ēī, *f.*;
— vermek, in aciē dīmīcō ī; iustō proeliō contendō, ere.
meydana getirmek, ēdō, ere, ēdidī; ēditum; gignō, ere, geruī, genitum.
meyva, fructus, ūs, *m.*
mezar, sepulcrum, ī, *n.*
mintaka, regiō. ōnis, *f.*
Mısır, Aegyptus, ī, *f.*
mızrak, hasta, ae, *f.*
miğfer, galea, ae, *f.*
miktar (çok-), cōpia, ae, *f.*;
çok miktarda, multus, a, um;
her hangi bir miktar, quantusvis, *adi.*
mil, mille passūs, uum, *m. pl.* (iki-), duo milia passuum.
Kasabadan beş mil uzaktadır, quīnque milia passuum ab oppidō abest.
millet, natiō, ōnis, *f.*; gēns,

is, f. Roma milleti, populus Rōmānus; milletler hukukuna aykırı, muhalif, contrā iūs gentium.
Bak, balk.
(milli) düşman ilân etmek, hostem decernō, ere, crēvī, crētum.
minnettar, çok minnettarım, magnam habeō grātam;
Sana çok minnettar olduğumu ifade ederim (arz ederim), çok teşekkür ederim, maximās tibi grātiās agō.
misafir, hospes, itis, *m. f.*
misafirperverlik, hospitium, ī, *n.*
misal teşkil etmek, exemplō esse.
misli (bir çok-), multis partibus.
mizaç, mēns, ntis, *f.*; animus, ī, *m.*
muahede, foedus, eris, *n.*
— yapmak, akdetmek, foedus faciō, ere; feriō, ěre.
— mucibince, ex foedere.
muamele etmek veya yapmak, muamelede bulunmak (birisine bir şekilde-), ūtor, ī, ūsus sum.
(iyi-) beneficiō afficiō, ere, fēcī, lectum.
muasır, aequālis, e.
mucibince (muahede-), ex foedere.
mugayir, contrā, *acc.*

muhafaza etmek, servō; cōnservō, ī; custōdiō, ěre.
muhafız, custōs, ōdis, *m. f.*
muhakeme, iūdicium, ī, *n.*
— edilmeden, indictā causā.
muhakkak (olarak) bilmek, certum sciō, ěre, ivī (ii), itum.
muhakkak surette, certō; sine dubiō.
muhalif, contrā, *acc.*; adversus, a, um.
muharebe, pugna, ae, *f.*; proelium, ī, *n.*
muharebe, *veya* muharebeye başlama, tutuşma işareti vermek, signum proeli (committendi) dō, are.
— hattı, aciēs, ēī, *f.*
lehte, kazanılmakta olan muharebe, proelium secundum; aleyhte, kaybedilmekte olan muharebe, proelium adversum.
neticesi belli, kati olmiyan muharebe, proelium anceps; düşmana muharebe fırsatı vermek cōpiam (potestātem) pugnandī hostibus faciō, ere.
— geç vakte kadar devam etti, pugnātum est usque ad multum diēi.
— meydanı, aciēs, ēī, *f.*
— meydanını terketmek, ab signis discēdō, ere, cēssī, cēssum.

— sallını (hattını) uzatmak, açmak, aciēm explicō. 1.
 — vaziyetini düzeltmek, proelium restituō, ere.
 — vermek, proelium committō, ere, misī, missum (cum).
 — yapmak, proelium faciō, ere.
 muharebeden kaçınmak, proelium detrectō, 1.
 muharebeye hazırlanmak, arma expeditō, ire.
 muharebenin neticesi (galip mağlûp) belli olmamak, æquō Marte (acquis conditionibus) pugnō, 1.
 muharebeye hazır birlikler, expeditī, m. pl.
 muharebeye hazırlamak (gemiyi —), nāvem expeditō, ire.
 muharebeye kıskırtmak, tahrik etmek, proeliō (ad proelium) laccessō, ere; prōvocō, 1.
 muharebe nizamında tertipleme (kuvvetleri), aciēm instruō; cōpiās aciē instruō, ere, truxī, tructum.
 muharebeye tutuşmak, başlamak, proelium committō ere; signa cōferō, ferre.
 muharebeyi kazanmak, kaybetmek, rem bene, male gerō, ere.

muharip, iuvenis, is, m.
 muhasara, obsidiō, ōnis, f.
 — etmek, cingō, ere, cīnxi, cīnetum; circumveniō, ire; obsideō, ere, sēdi, sēssum; circumdō, are.
 — tahkimatı, opera, n. pl.
 — tahkimatı ile meşgul olmak, in opere versor, 1.
 — tahkimatı yapmak, opera faciō, ere.
 muhasarayı kaldırmak veya terk etmek, muhasaradan vaz geçmek, obsidiōnem relinquō, ere; obsidiōne dēsistō, ere.
 muhtaç olmak, opus est; careō, ėre, abl.
 Yardıma muhtacım, opus est mihi auxiliō.
 muhtelif, varius; dīversus, a, um.
 muhterem, muteber, honestus, a, um.
 mukabele etmek (silāha, atışa —), tēla reiiciō, ere.
 mukaddes, sacer, era, crum.
 mukavemet etmek, resistō, ere, restitī, dat.; sustineō, ėre, linuī, lentum, acc.
 muktedir olmak, possum, posse, potuī.
 musibet, malum, ī, n.
 mutat, solitus, a, um.
 — basiretinle, ileriye görünüşle, prō tuā prūdentīā.

mutlak hakimiyet, summa imperiū.
 mutlak idare, bak, kuvvet.
^{mutlu, contentus}
 muvafakat, cōsensensus, ūs, m.
 muvaffak olmak, prōficiō, ere fēci, lectum; prosperē ēveniō, ire; rem prosperē gerō, ere.
 muvaffak olmadan, rē infectā
 muvaffakiyet, succēssus, ūs, m.; rēs bene (veya prosperē) gesta;
 muvaffakiyetle nihayete ermek, prosperē ēveniō, ire.
 muvafık şekilde yaşamak (tabiata-), secundum nātūram vivō, ere, vīxi, vīctum.
 muzaffer, victor, ōris, m.
 — çıkmak, ēvādō (ere, vāsi, vāsum) victor
 — ordu, exercitus victor.
 mücadele, certamen, inis, n.
 mücavir, vicinus; finitimus, a, um.
 mücehhez, proditus, a, um, abl.
 müdafaa etmek, dēfendō, ere fendī, fensum.
 (dāvayı-), causam dicō, ere. Senin müdafaa nedir, ne gibi bir müdafaa ileri sürüyorsun? Quid dēfendis? müdafaa için harbetmek, müdafaa harbi yapmak, müdafaada kalmak, bellum illatum dēfendō, ere.

müdafai, müdafaa eden, dēfensor, ōris, m.
 müdafileri surlardan atmak, temizlemek, mürum nūdō dēfensōribus.
 müdahale etmek (hürriyetine v.s.), dēminuō, ere, uī, ūtum.
 müddet (az bir —, kısa bir —), paulisper.
 (bir —), aliquamdiū.
 (uzun —), diū.
 müfreze, manus, ūs, m.
 mükâfat, praemium, ī, n.
 mükâfatlandırmak, praemiō afficiō, ere, fēci, lectum.
 mükellef (ziyafet), magnificus; lautus, a, um.
 mükemmel, optimus; ėgregius a, um.
 mülâkat yapmak, conveniō, acc.
 mümkün mertebe, quam ve superl. (possum alabilir): mümkün olduğu kadar erkence, quam primum.
 mümkün mertebe çok (çok), quam saepissimē (possum); mümkün olduğu kadar büyük (geniş), quam maximus.
 mümtez, insignis, e; clārus, a, um.
 münakaşa etmek, disserō, ere uī, tum, (de).
 münasip, aptus ad; idoneus ad.
 — bir rüzgârla ilerlemek, ventō secundō prōvehor.

— şartlar, *aequae conditi-
ōnēs.*

münazaa etmek, *dēcertō dē,
abl.*

münbit, *fertilis, e.*

müreffeh, *fēlix, icis; secundus
a, um; flōrēns, entis.*

müsaade etmek, 1. izin ver-
mek: Gitmene müsaade e-
diyorum, izin veriyorum,
potestātem tibi faciō eundī.
2. mâni olmamak, bırakmak:
Senin sağ olarak çıkıp git-
mene müsaade ettiler, *illi
tē vīvum exīre passī sunt.*
3. Müsaade vardır, yapabi-
lirim, *licet mihi:* Konuşmama
müsaade edilmesini istiyor-
um, konuşmama müsaade
istiyorum, *petō ut liceat
mihi loquī.*

*iubeō, ēre; sinō, ere, sīvī,
situm.*

*müsaadenle, müsaade eder-
sen, pāce tuā.*

müsait, *secundus, idōneus, a,
um.*

müsavi, *par, paris; aequus, a,
um.; aequālis, e.*

— şartlarla (harbetmek), *ae-
quō Marte; aequā contenti-
ōne..*

*müsavi derecede, şekilde,
müsavi olarak, aequē; pa-
riter.*

müstâkim, *probus, a, um; ius-
tus, a, um.*

müstebit, *tyrannus, ī, m.*

müstesna, (den başka), *pra-
eter, acc.; nisi, coni.*

mütaarrız, *oppugnātor, ōris, m.*

müteaddit, *aliquot; complūrēs.*

mütebaki, *reliquus, a, um; or-
dunun mütebakisi, reliquus
exercitus; askerlerin müte-
bakisi, reliquī milites.*

müteessir olmak, *dēplōrō, 1.;
aegrē veya molestē ferō,
ferre. Çok müteessirim, val-
dē mē pacnitet.*

müttefiktir (herkes, hepsi-),
cōnstat inter omnēs.

müthiş, *terribilis, e; metuen-
dus, a, um.*

müşabih, *similis, e.*

müşahede etmek, *animadver-
tō, ere, vertī, versum.*

müşkülâtle, *vix.*

mütareke, *indūtiae, ārum, f.pl.*

müttefik, *socius, ī, m.*

müttefikân, *cōnsēnsū (omni-
um); müttefikân tasvip edil-
mek, omnium cōnsēnsū com-
probārī.*

müzaheret etmek, *faveō, ēre,
fāvī, fautum.*

müzakere etmek, *dēlībērō, 1.;
cōnsulō, ere, suluī, sultum;
agō, ere (dē)
sulh müzakeresi yapmak,
agō dē pāce.*

nadiren, *rārō; pek nadiren,
per rārō.*